

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I. 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 2.

V Ljubljani, v četrtek 3. januarja 1901.

Letnik XXIX.

Kvišku!

Danes se vrši po celi Avstriji mnogo volitev. Prihodnji dnevi nam bodo v celotni sliki pokazali izid te vroče volivne borbe, katera naj pomore državi iz neplodnih obstrukcijskih razmer do boljše prihodnosti. Koliko je vlada dosegla ta svoj namen s tem, da je poklicala vse narode na volišče, bomo skoro izpredvideli in ocenili po številkih.

En glas pa se čuje iz raznih glasil danes že jasno in prodira iz ljudstva navzgor: Treba nam je zopet delavnega državnega zbora, treba je očistiti tudi deželne zbore, da bo moglo ljudstvo po pametnem in uspešnem delu zavednih zastopnikov priti do ugodnih narodno-gospodarskih preosnov.

Po sedanjem volivnem redu je to skoro nemogoče. Saj vidimo, kako v tej volivni borbi najtežavnejše agitacijsko delo na širne mase doseže le malo uspeha v parlamentih, ker je volivni red tak, da je ljudstvo sorazmerno preslabo zastopano, in da je slednjič odločitev višje politike v rokah onih elementov, ki niso iz ljudstva, ne poznajo njegovih potreb in ne delajo zanje.

Volivna pravica se bo morala uglobiti, da zviša naše zastopstvo na višje naravno stališče.

Kot uzor ljudskega zastopstva smatramo stanovsko strokovno zastopstvo. Ljudstvo ni specificirano po krajih in po jezikih, ampak specificirano je po svojih mnogoterih stanovskih poklicih in po gospodarskih razmerah. Zlasti v taki državi, kot je Avstrija, kjer živi toliko narodov, mora zavest narodno-gospodarske vzajemnosti prodreti, ker edino le ta zavest bo mogla podreti grozno narodno nasprotje in paralizirati ono strast, ki hoče s pomočjo števila ugonobiti manjše narodnosti.

Zdaj imamo tak volivni red, v katerem zmagujejo še liberalne fraze, koder se ljudska izobrazba ni toliko povzdignila, da bi

znali ljudje dostojno zaničevati malovrednost teh fraz. Zlasti po malih mestih, kjer se voli le po razredih in po črkah, cvete zdaj politična neizobraženost, neumnost in neodločnost. Tu so obrtniki brez organizacije, kateri se ne zavedajo široke in obsežne celokupnosti obrtnih razmer in so odvisni od agitatorjev, kateri jim natrobijo, kar jim hočejo. Splošna zmeda in razbitost se kaže povsod, in to ne bo drugače prej, dokler se dosledno ne izvede načelo, da morajo biti stanovni zastopniki v državnih in deželnih zbori, kjer se bodo potegovali njih stanovski poslanci za njih opravičene koristi. Toliko izobraženi pa bodo seveda še le po stanovskih zadrugah. Dokler tega nimajo, morali jim bodo politično kumovati »izobraženci«, ki niso obrtniki.

Predno pa pride do take pravične organizacije ljudstva, treba je prehodnega stanja, v katerem se razveže, kar je protinaravno združeno, in razdruži v atome. Naše stanje je sedaj tako protinaravno, da se potem naravnega organskega razvoja ne da razviti do zdravega parlamentarizma. Liberalizem je nastopil s tem, da se je odpovedal preteklosti in da je vse razdrl, kar je preteklost ustvarila. Njegov nastop je razbil, kar je bilo, in je namestu tega postavil novo birokratično in kapitalistično stavbo. Ker je njegov začetek v protislovju z narodnim razvojem, bo tak tudi njegov konec.

In kako se more to zvršiti? Le po splošni, enaki, direktni in tajni volivni pravici, izvrševanje katere bodi hkrati dolžnost vsakega državljanca.

Stari konservativci se boje tega radikalnega sredstva, a nam se zdi opravičeno in potrebno. Parlamentarizem nosi ime in značaj ljudskega zastopstva, a vsakdo vidi, da to v resnici ni. Državni in deželni zbori bodo v resnici zastopniki ljudstva le, če se vse sedanje krivične »predprave« odstranijo in vpelje resnična enakost v zastopstvu.

Res je ta ideja revolucionarna, a ta revolucija je tako mirna in upravičena, da za služi ime reforme. Dolgo itak ne more ostati pri taki splošni razdruženosti, ampak ljudska zastopstva bodo po naravnem vzgoju parlamentarizma se prestrojila po stanovski organizaciji, katera rase vedno očitneje na dan. Prišel bo potem čas, ko bodo zastopniki organizovani stanovni po svojih strokovnih zastopnikih, in v tej dobi bo oživel parlamentarizem in bo imel zopet življenjsko moč.

Bati se nam te izpremembe ni treba. Saj so zadnje volitve na Kranjskem pokazale, da direktna in tajna volivna pravica ni nam nikjer v škodo, koder se potrudijo poklicani voditelji in učitelji ljudstva, da ga politično vzgoje. Kjer je ljudstvo dovolj poučeno, kaj in koga naj voli, tam se nam ni treba bati poraza.

Nasproti gremo velikim izpremembam. Da se bo parlamentarizem izpremenil v označenem demokratičnem smislu, je po raznih izjavah postalo vedno bolj verjetno.

Mi pa imamo dolžnost, da ljudstvo vzgojimo vedno bolj, da bo zrelo in zavedno takrat, kadar nastopi nova doba z novimi dolžnostmi in pravicami. Neumorno se naj deluje po družtvih in na shodih, da bo ljudstvo natančno poznalo svoj položaj, svoje prijatelje in sovražnike.

Volivno gibanje.

Trst.

Danes se vrši tudi v Trstu volitev enega poslanca v peti kuriji. Kandidatje so štirje: Učekar, Dompieri, Hortis in Slovenec dr. Rybač. Da bi zmagal slovenski kandidat, ni upanja, ker so Italijani v okolici tržaški uzmali nad 1000 slovenskih glasov. Mnogo naših volivcev ni dobilo legitimacij, drugim so popačili imena ali hišne številke. Sploh se godé v Trstu nečuvne sleparije, da bi Slovence potisnili v kot. In kaj poreče vlada na to?

Istra.

Iz Poreča se brzojavlja, da je včeraj zaradi današnje volitve v peti kuriji prišlo tje kaj pol bataljona vojakov iz Trsta, da preprečijo nemire, kakor so se vršili leta 1897.

Klic na pomoč. Iz Istre se poroča »Edinosti«: V Kanfanaru so v peti in četrti kuriji zmagali Italijani. Mnogi naši so zadovoljeni pri Italijanih. Nekateri so morali glasovati za Italijane, ker so se bali tožbe, mnogi so ostali doma. Italijani sedaj nočejo kupiti vina od onih, s katerimi so se pogodili, ker so glasovali za našo stranko. In ti so sedaj siromaki, ker vina ne morejo spraviti v denar. Zato priporočamo svojim rojakom: Ako kupujete vino v Trstu, kupujte ga od hrvatskih in slovenskih vinorejcev.

Občinske volitve na Koroškem.

Iz Celovca, dne 30. decembra. Letošnjo zimo se vrše po večini koroških občin nove volitve. Deželni zbor je bil letošnjo pomlad vpeljal za občine tajne volitve. To je opomoglo toliko, da prihaja pri volitvah na dan ljudska volja. Dosedanji izid kaže, da je po mnogih občinah odklenalo liberalcem. Mnogokje, kjer so doslej neomejeno gospodovali razni vaški mogočniki, »bauernbundarji« itd., je prišel po sedanjih volitvah preobrat. Če tudi po več občinah še ni zmagala naša stranka, doseglo se je vsaj toliko, da se je razbilo neomejeno gospodstvo do zdaj gospodujočih klik.

Tako se je zgodilo v Galiciji in v Tinjah. V prvi vasi je po poročilu liberalnih listov izvoljenih 7 »črnih« in 5 »belih« (!), v drugi so si neodvisni kmetje priborili jeden razred. Nad tem hudo javkanje v nasprotnih listih, kar je dokaz, da smemo z izidom volitev biti zadovoljni.

Sijajno zmago si je priborila slovenska stranka po hudi borbi na Gozdanjah nad Vrbo. Ta občina je bila doslej vedno v nemškutarskih rokah. Pri volitvi dne 22.

LISTEK.

Mir...

(Božična slika, spisal I. S.)
(Dalje.)

In zopet:

»Pijanec se izpreobrne, kadar se — —«

»Res, res, ne moremo, ne moremo...«

In vse je kazalo, da je vse zastoj, da ni mogoče. In Jerko je jokal na skrivnem in se cd jeze in žalosti — napil... Potem pa je zopet taval in postopal okrog, prosil, obetal, prisegel in zopet prosil. To so bili odločilni dnevi njegovega življenja. Naposled je omečil trda srca...

»Žganja ne več,« rekli so mu, »sicer — sicer si izgubljen,« in on jim je pol v radosti, pol v skrbeh in pomiselkih prisegal, da se bo odvadil žganja... In postal je cerkvenik, skrben, marljiv, varčen, ob enem: poboljšal se je... Ni ga več zmotila žgana mamljiva pijača in bil je povsodi vesten.

Pusti so bili samotni dnevi na gori, pusti, pusti... Gorska samota: majhna bela cerkva, lesena mežnarja s stajo, par njiv in saden vrt — a sicer, no, sicer ni bilo na gori ničesar. Okrog z grmičevjem zaraščena peščena planjava, potem gozd v vznožji gore in nizko dolilepa zelena dolina s svojimi mirnimi vasmí, polnimi živ-

ljenja in veselja. In tam na gori je sameval Jerko s svojo staro materjo, sameval je cele dolge tedne, mesece in leta. Gledal je ob jasnih solčnih dnevih tja v prijazno dolino, sanjal o prejšnjih dnevih, o prejšnjem življenju in veselju, in se je res dolgočasil... No, sčasoma se je privadil samoti, a vendar ne popolnoma. Neutešljiva želja ga je gnala nazaj v dolino, in res je s početka pogosto zahajal nazaj. Zaželel je po žganju, vzbudila se je stara strast z neutolažljivo željo. Seveda, pot z gore v dolino je bila dolga in strma, in priložnost... Ko pa je prišel v vas, premagal se je, pomneč svoje prisege in boječ se za svojo službo, za svoj kruh... S početka se je težko premagoval, a sčasoma se je privadil.

In kadar se je prikazal v vasi, odprla so se vrata te ali one krčme in v njih so se prikazali pijani obrazi njegovih nekdanjih sopivcev, skuštranih las, debelih rudečih nosov in mrtvih očí in so rekli:

»Glejte, Jerko Godina, gorskega samotarja!... Pridi, bratec, pridí, mi ga pijemo, ha, ha...«

Njihov smeh je bil surov in glas neprijeten. No, on je zbežal. Spomnil se je, da je v njih družbi zapravlil zlati čas in srebrni denar, da je v tem neumno zaživel svoje lepe mlade dni, prodal svoje zdravje, svoje življenje, dobro ime, in skoraj skoraj skoraj svojo srečo... Zato je bežal, bežal, in oni so se mu smejali. Sčasoma je lažje

prestajal dolge dni na gori. Sadni vrt mu je dal češpelj in drobin in stara mati mu je nabrala brinja. Kuhal je izvrstnega domačega prepeljence in — pil. V dolini pa so vpraševali bratci:

»Kje je Jerko?«

»Jerka ni. Ne pride več, boji se.«

»Čudno, čudno.«

»Res čudno.«

»Ni ga več, izmodroval se je.«

»Izmodroval? Hm.«

Res se je izmodroval...

* * *

»Jerko, Jerko, ne pij,« svariła ga je mati. Zastoj. Prepeljencec je bil dober, močan — in Jerko ga je pil. Bil je sam, kdo ga je videl!

»To je tvoja poguba, tvoja smrt,« rekla je mati in skrivala ključce ter zapirala žganje. Skoraj ni bilo več pomoči zanj.

In vendar je prišla rešitev, nepričakovano čudna, toda skoraj edina rešitev. Stara strast do žgane pijače se je znova povrnila in bolj in bolj obvladala slabotnega Jerka Godina...

* * *

Sveti večer je vladal po zemlji, kot danes. Čelo povsem mu je bil pododen: lep, mesečen, mrzel... Jerko je odzvonil tedaj hitro sveti večer, potem se je napil in obležal na postelji, a starka je molila, goreče molila. Ni bil lep sveti večer za njo. Čula

je pri prižgani luči, čula in molila, a Jerko se je premetaval v težkih sanjah po postelji, v težkih sanjah.

»Jerko, Jerko, ti boš zapravlil svojo in mojo srečo,« tarnala je stara Godinka in brisala solze.

Takrat je potrkal nekdo na okno.

»Brž, brž, obhajilo,« vpil je oni, ki je potrkal.

»Kam pa?« izpraševala je prestrašena starka v skrbeh za sina.

»V Klanec. Staro Gorčanko.«

»A, a!... O, za božjo voljo... Jerko, Jerko, obhajilo.«

Jerko se je le deloma predramil in se nekoliko nejevoljno preobrnil na postelji.

»Moj Bog, Jerko, hiti, staro Gorčanko pojdete obhajati.«

»Aaa.«

Zmajal je z glavo in spal dalje z zevajočimi ustmi.

»Jerko, Jerko, ne obotavljaj se, mudi se, stara je Gorčanka...«

Tedaj se je predramil in vprašal kot popolnoma trezen:

»Gorčanko?«

Zunaj je zopet trkal in vpil:

»Brž, brž!...«

»Da, da, takoj,« odgovoril je Jerko, mel si oči in hitro oblačil debelo zimsko suknjo, iskal palico in druge potrebne stvari. Res je bil mahoma trezen in odšel je v dolino.

(Dalje prib.)

dec. je slovenska stranka prodrla v II. in III. razredu. Udeležba je bila ogromna. V II. razredu je prišlo od 32 volivcev volit 30, in je naša stranka zmagala z 2 glasoma; v III. razredu je prišlo od 118 volivcev volit 109 in so naši zmagali z 1 glasom večine! Častna zmaga po hudi borbi. Slava volivcem!

Na Dieksah in na Bistrici ob Pliberku je slovenska stranka prodrla v vseh treh razredih. Obe občini ste bili tudi doslej že v slovenskih rokah. Nasprotniki so v obeh občinah poskušali svojo srečo, a zaman!

V Škofjeh ob vrbskem jezeru je slovenska stranka zmagala v III. in II. razredu popolnoma, v I. na polovico. Nasprotniki so zelo napenjali svoje moči, kajpak pod vodstvom — učiteljev!

V Glinjah (Medhorovnica) je slovenska stranka prodrla v dveh razredih, istotako v Bekšanju, kjer so se učitelji zelo trudili, da spravijo svojo gardo v odbor, a so zmagali kmetje na vsi črti. Lepo žrebanju sta dva odločna nasprotnika prišla v odbor.

V Rožeku si je slovenska stranka priborila III. razred; drugega, žal, še ni mogla izvit naprotnikom.

V Št. Petru na Vašinah so zmagali s hudim pritiskom nemčurji. Kriv je temu ondodni župnik. Občina tudi doslej ni bila v naših rokah.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. januarja.

Starostnega predsednika za poslansko zbornico iščejo razni avstrijski politiki mej raznimi državnozbornimi kandidati, oziroma že izvoljenimi poslanci. „Narodni Listy“ so prišli že z imenom na dan. Pravijo namreč, da je bodoči predsednik za nekaj prvih sej nove poslanske zbornice že izvoljeni poslanec krakovskega mesta dr. Weigel. Mož je star 75 let in ima torej največ upanja za predsedniško mesto. No, prav gotova pa ta zadeva še ni, ker imajo liberalni veleposestniki pripravljenega za to mesto dr. Baernreitherja.

Volivni oklic konservativnega veleposestva je včeraj zagledal beli dan. Ta volivni oklic je po mnenju dunajskih listov najvažnejši dokument v sedanjih volivni periodi. V oklicu ni prav nobenih očitkov in rekriminacij na to ali ono stranko, marveč kaže samo na sedanje zmede v monarhiji in našteva sredstva, ki bi naj ublažila velika nasprotja. Pred vsem se izjavlja oklic proti obstrukciji, ki je glavno zlo proti rednemu parlamentarnemu delu.

Papežovo pismo o zakonu proti francoskim kongregacijam je vzbudilo v vseh cerkvi sovražnih krogih mnogo hrupa, kar je pač prvi dokaz, kako je zbolela francoske politike grožnja, da se od vzame Franciji protektorat nad kristjani v gorijentu. Vladni listi ostro kritikujejo „vmešavanje v notranje zadeve Francije“. „Republique Française“ piše: „Le jeden odgovor imamo na papežovo pismo: Zakon naj se vsprejme in točno izvaja. Papež pozablja, da so Španija, Južna Italija in Irsko, ki so rop kongregacij, na najnižji stopinji materialnega in moralnega uboštva.“ — Takega pa še ne. Cerkvene kongregacije so torej krive bede v naštetih deželah, ko je vendar jasno, da so temu vzrok vlade same, pred vsem pa italijanska in angleška. Tako bedasto nesmiselnih besed še ni kmalu izbleknil kak list. Radovedni smo, kdo veruje njegovim lažem. In v Franciji, kdo je kriv neznošnim razmeram, ali ne vlada sama s svojim ostudnim nasprotovanjem katoliški cerkvi.

Mitrovna pogajanja v Kini se prično meritorno v najkrajšem času. Glasom najnovejših poročil je kitajska vlada načelno vsprejela mirovne pogoje in se morda že danes prično meritorni razgovori. Nemška vlada simpatično pozdravlja sklep kitajske vlade. V Berlinu smatrajo ta sklep za resen korak k vrnitvi normalnih razmer v Kini, objednem je pa tudi dokaz, da se je konečno našel pot rešitve kitajskega vprašanja, s katerim so zadovoljne vse velesile.

Prvo avstralsko zvezno ministertvo. Pred nekaj časom smo poročali, da se stuje začela vseh avstralskih državie p

vzgledu zveznih držav v Severni Ameriki. Ta misel se je sedaj, seveda pod neizogibnim protektoratom angleške vlade, sredno izvršila in nova velika država ima že tudi svojo vlado. Novi kabinet je sledeče sestavljen: Barton ministerski predsednik in vodja zunanjih zadev; Deakin generalni pravdnik; William Lyne notranje zadeve; George Turner finance, Kingston trgovino, Dickson vojno in John Forrest pošto upravo. Listi, seveda zopet angleški, naglašajo z velikim veseljem, da se je Bartonu posrečilo pridobiti za vlado same avstralske državne prve vrste. Barton je vnet zagovornik zvezne misli in uživa veliko ugleda mej stanovskimi tovariš-odvetniki. On je tudi mož, ki je pred letom vodil deputacijo na Angleško in bržkone tedaj tudi definitivno prodal Angležem svojo novo državo.

Slovstvo.

Trinajst torkov v čast sv. Antonu Padovanskemu. Spisal o. Alfonz Furlan, mašnik frančiškanskega reda. Jako lična knjižica s skrbno izbrano vsebino za častivce sv. Antona z molitvenikom stane v platno vezana 64 h, v pergamentu z rudečo obrezo 76 h. z zlato obrezo 92 h in v šagrinu z zlato obrezo 1-20 h. Dobiva se knjižica v samostanu 68. oo. frančiškanov.

Dopisi.

Iz Toplic. (Raznoterosti.) V nedeljo 30. dec. imel je v Toplicah novo mašo naš rojak ž. g. P. Anselm Murn. Govoril je P. Engelbert Pollak, ki je v krasnem govoru pokazal, kako je duhovnik, kakor nekaj Kristus, postavljen v padec in vstajenje mnogih. Kdor se drži naukov, ki jih uče krščanski mašniki, njemu so duhovniki v vstajenje. Kdor pa dela in ruje proti duhovnikom, tak pa je sam svoj grobokop, bodi si že v verskih rečeh, bodi si že v posvetnih zadevah.

Po končanih volitvah je pri nas to znamenito, da sedaj noče nihče več veljati za liberalca — ker se sramujejo samih sebe in svoje umazane in lažnjive agitacije. Eden prej ob volitvah najstrašnejših zapeljanih liberalnih agitatorjev preti celo s tožbo onemu, od katerega bi zvedel, da mu pravi »liberalec«.

Te volitve so pri nas očitno pokazale, kako dobre so tajne in direktne volitve. Ljudje so se pri njih mnogo naučili, spoznali so svoje prijatelje, utrdili si samozavest. Od liberalcev, tako pravijo, se ne dajo več voditi za nos.

Kako značajni so naši kmetje, naj povem le to: Na Toplicah nimamo nobenega odločno našega t. j. katoliško mislečega gostilničarja, to se je pokazalo posebno ob zadnjem volivnem shodu. Tu kmetje to dobro vedo in čutijo. In zato ob volitvah ni nihče naših hotel iti v nobeno gostilno na Toplicah, ampak šli so kar naravnost domov, dasi jih je mnogo prišlo eno uro ali celo dve uri daleč in so zjutraj že na vse zgodaj sli od doma. Čast takim možem! Svoji k svojim! — Včeraj 1. t. m. padel je prvi sneg.

Iz Ribniške doline. 2. jan. »Slov. Narodu« in njegovemu dopisniku iz naše doline z dne 29. dec. 1900 ni nič kaj všeč, da je 268 kmetskih posestnikov poslalo g. kaplanu Brešarju zaupnico, katere je bila natisnjena v št. 290. »Slovenca«. Zato »Narodov« dopisnik izraža dvom o številu teh podpisov. Objednem pa g. dopisnik v »Slov. Narodu« vso dolino in njene prebivalce, ki ne trobijo v liberalni rog, prav »napredno« obira in sramoti. Dovolite g. dopisnik »Slov. Naroda«, da jaz vsaj nekoliko pokažem vaše trditve v pravi luči.

Dopisnik »Slov. Naroda« dvomi o podpisih te zaupnice. Prosim g. dopisnik »Slov. Naroda« vprašajte malo po ribniški župniji, ali so kmetje zaupnico podpisali, ali pa se obrnite do uredništva »Slovenca«, pa ne bo vam treba o istinitosti teh dopisov beliti glave. Čudno se vam mora zdeti, kako morejo izreči kmetski posestniki tako sodbo o »Slov. Narodu« in prekrasni liberalni misli, zraven pa še sodbo izreči o drugih liberalnih listih, katerih ne bero.

Vidite g. dopisnik, je že tako, človek ni v Afriki, pa le izve, kaj se tam godi. Čudno bi bilo, če bi človek moral biti pri

vsaki stvari, če bi jo hotel soditi. Vidite g. dopisnik, vi tudi niste skoraj gotovo poznali »Svetega Tončka«, o katerem niti prav ne veste, kedaj je živel, pa ste ga le počastili v svojem naprednem listu. Je že tako, da človek kaj ve, četudi nima v rokah in pred očmi; vsaj tudi v družih slučajih tako ravna na pr. pri sodiščih, kjer morajo pričam verjeti. Pa poglejmo dalje vaš dopis v »Slov. Narodu«.

Vi dalje trdite, da spoštujete »poštene duhovne«. Povejte no, kateri pa so v vaših liberalnih očeh »poštene«? Ali papež, ali Jeglič, ali Missia, ali kateri? V Ribnici sami ste imeli povsem duhovne, ki se niso prav nič pečali s politiko, ali ste spoštovali te? Kaj še? Take bi morali spoštovati, ki bi bili orodje »liberalne misli«, pa še teh ne. Je že težava dandanes, ko ni več kalinov v duhovski obleki. Kakor je videti, vas tudi silno peče, da slovensko ljudstvo ne mara za gg. Božiča, Lenarčiča in Pirca. Kaj ne družba teh bi vam bila kaj všeč bodisi na Dunaju ali v Ljubljani. Vemo, dobro vemo, kaj želite.

Toda vsega vašega dopisa pa ne smem grajati. Izpregovorili ste v njem povsem resnico, ko ste zapisali: »Kolikor nam je znano, ni bila ribniška okolica nikoli liberalna«. To je istina tako gotovo, kakor je istina, da ne moremo umeti, kako je mogoče, da to neliberalno okolico zastopa v dež. zboru »napredni« liberalci Višnikar?

Resnica pa ni, da »napredno-misleči Višnikar« še ni škodoval svojemu volivnemu okraju.

Vprašajte vendar gosp. dopisnik »Slov. Naroda« g. Višnikarja — vsaj ste tako blizu njega — če morda misli g. Višnikar, da je svojim volivcem koristil s tem, da je v dež. zboru glasoval za razdelitev občine Rob? Ali je pa morda kmetom s tem koristil, da je v dež. zboru potegnil s kmetskimi nasprotniki v zadevi dež. kulturne predloge? Ali je obmejnim Slovincem, katerim želite Božičev in Lenarčičev in Pircev, koristil s tem, da je s svojo odsotnostjo v drž. zboru pomagal zavreči slovensko gimnazijo v Celju?

»Pa vrnimo se« — z »Narodovim« dopisnikom — »zopet k Ribnici«. Ker katolikom kadite z davno že umrlim »Svetim Tončkom«, dovolite, da vas vprašam, kaj pa ima ta človek opraviti s sedanjo politiko? Če hočete tiste obujati »ki so naše nevedno in lahkoverno ljudstvo« — kakor pišete v »Narodu« — »separili in za nos vodili«, pa ostanite kar v Ribnici. Tam boste tudi našli take ljudi, ki so »ljudstvo separili in za nos vodili«, in tudi iz najnovejše dobe se dobijo naprednjaki te vrste. Pa pustimo te razprave.

Odkrito Vam g. dopisnik »Sl. Naroda« povem, da se mi kar smili tisti Lenarčičev voznik, o katerem trdite, da so ga v »Loškem Potoku« podivjane babure napadle. O ti ubogi voznik, ki je tako mirno »fural«, pa jo je skupil. O te ženske, da mirnemu vozniku ne privoščijo miru! Naj bi bil mirni voznik vsaj bežal k županu Rusu, ki je kazal na Višnikarjevem shodu v Ribnici svoje močne pesti — tem strašnim klerikalcem.

Ker ste g. dopisnik »Slov. Naroda« vso ribniško dolino zbrali pod svoje peroti, moramo tudi mi pogledati v kraje, katere omenjate. Torej v »Nemški vasi« — pravite — »so ondodni katoliki s kamenjem napadli mirne ribniške goste, gredečo iz katoliške Nacetove gostilne«. Tema je res že bila, da ti »mirni« ribniški gosti niso vedeli, ali so še v Nemški vasi, ali so že na potu proti Ribnici. Nihče ne odobrava, če se mirne ljudi napada s kamenjem, vendar, g. dopisnik, preiščite prvič vso zadevo, da bode kaznovali napadalce in drugič ne trdite in pravite toliko o »mirnih« ribniških gostih. Ali Vam ni znano, kako »mirni« so bili ribniški gosti pretečeno jesen, ko so se vračali pozno zvečer s kraja, kjer so krompir pekli? Če bi se tako vedli kmetski fantje, bi gotovo drugi dan južinali v luknji. Ali ni res, g. dopisnik »Sl. Naroda«?

Ravno tako ne pišite v časopise, o čemur niste prepričani, da je resnica. Čegava hiša v Dolenji vasi je bila namazana s tisto »glazuro«, ki Vam je tako všeč? O tem nihče nič ne vé in na nobenem zidu ne more nihče pokazati sledu te »glazure«. In,

če bi bilo to res, ali je za vse to odgovorna duhovščina? Če boste g. dopisnik »Sl. Naroda« vsako reč na rovaš duhovnov pribili, potem bodo katoliki krivi tudi naslednjega: Če bo imel g. Višnikar še kedaj priliko v drž. zboru umakniti se glasovanju za celjsko gimnazijo, krivi bosta katoliki ali »klerikalci«. Če bo g. Višnikar glasoval še kedaj v deželnem zboru, da se kmetom v škodo razdeli kaka občina, krivi ste vi katoliki. Če pride v dež. zbor letos še kakšen predlog v povzdigo kmetijstva in bo gosp. Višnikar proti glasoval, krivi ste katoliki. Če bo kak naprednjak stopil v »lutersko« vero, krivi boste katoliki, ki hodite k misijonom in k sv. maši. Če bodo protestantje zapodili odpadle katolike in jih ne bodo marali v »lutersko« vero sprejeti, krivi boste katoliki. Če ne boste katoliki pridno hodili v ribniški trg liberalcev častit, krivi boste vi, zakaj ste pa katoliki. Samo ena sama izjema je tu, ta-le: Če ne bo g. Višnikar nič več deželni poslanec ribniške doline, kriv bo on sam in njegov liberalizem. Torej: Caveant agricolae, ne Višnikar detrimentum capiat!

Z Vač. 1. januarja. »Slovenski Narod« z dne 3. dec. 1900 št. 278 je poročal o shodu narodne napredne stranke na Vačah, da se je zbralo okolo 200 volivcev, kateri so enoglasno sprejeli kandidature gospoda Lenarčiča in Jelenca. Kako so volivci na tem klavrnem shodu pritrjevali tema kandidatoma, videlo se je na dan volitve.

Liberalci so pri svoji agitaciji nabrali sicer nekaj glasov, sreča pa jim ni bila mila. Ko je naš dacar Jože Beuc v gostilni pri Dobravcu, takrat ko so vino vozili, za mizo skrivnostno ginjen spal, so mu pri tisti priložnosti vsi nabrani glasovi iz njegove torbice zginili, tako da jih je za gospoda Lenarčiča na dan volitve le 8 v torbici še ostalo.

Šaljivi vozniki so gospoda dacarja skušali opozoriti na to nevarnost, da glasovi gredo iz torbice, pa se Jože za vse to ni zmenil, zaradi tega mu svetujemo, da je prihodnjič bolj previden, da ne boste tako strašansko pogoreli.

Tista trojica na Vačah, ki se sama zove z lepim imenom volivci »narodne napredne stranke«, nas je psovala že v »Sl. Narodu« št. 262, da smo sami puhloglavci. Videli ste pri volitvi, kaj znajo »puhloglavci« napraviti. Videli ste, ako niste slepi, kako zaupanje uživate pri naših zavednih občinarjih, z vašim volinim shodom pa znate burke uganjati, kakor vam drago.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. januarja.

Državnozborna volitev v Ljubljani. Pet kandidatov ima danes Ljubljana. Na narodno-napredni strani se agituje s silno strastjo. Kar leze in gre narodno-naprednega, vse je na nogah. Na naši strani je malo mož, ki gredo z odločnostjo v boj premirni, premehki so naši napram nasprotnemu terorizmu. Pač slehernega našega somišljenika dolžnost je, ob takih bojih odločno in energično se postaviti. Sicer pa tudi smešnih prizorov ne nedostaja ob tej volitvi. Za vesele prizore skrbi »neodvisni« kandidat Kunčič, ki je danes s cilindrom prišel na volišče in ki nagovarja agitatorje ostalih strank, naj preveč ne delajo proti njemu. Vse se smeje in mu daje zagotovila, da ga gotovo voli. Vesel pripoveduje mož okoli, da je »posestnik 300 častnih besed«. Včeraj je mož sklical volivni shod k Virantu. Tako veselega večera še ni bilo v Ljubljani. Bil je to shod, prav primeren za politično zrelost nekaterih Ljubljančanov, kajti na tak shod je prišlo natlačeno polno ljudij, seveda vsi z zlobnim namenom, da se ponorčujejo s Kunčičem. Mož se je globoko poklanjal in bil ves iz sebe ob »splošnih klicih: »Živio Kunčič!« Končno je Kunčič stopil na stol in pričel razvijati svoj program, v katerem je bila glavna obljuba »če srečno skozi pridemo«, da odpravi ljubljansko meglo. Predlagal bo v drž. zboru, da se napravijo kanoni in se strelja v meglo. Kajige, v katerih je vknjiženo potresno posojilo, se morajo po Kunčičevem programu vreči pod mizo in zažgati. Tudi nemški je govoril, da bo tudi »mit den deutschen Personale gut sein« »aber die ondern sollen

sih slovenskih lernem. Obljubil je tudi nemški, da bo napravil »Kanon von die Nebel«. Ljudje so Kunčiča vzdignili in ta moment je spoznal pripravnim dr. Kapus, da bi priporočal Tavčarja. Menda je bil Kapus mnenja, da sta Kunčič in Tavčar jednako vredna, ali pa imata isto jasnost v programih. Seve je bila Kunčičeva kandidatura »soglasno sprjeta«. Kunčič bode danes debelo gledal, ko bo videl, da so »časne besede« zginile v nič. Nemci gredo danes v velikem številu na volišče. Nemški kandidat gosp. Baumgartner bode imel precej glasov. Za Tavčarja liberalci silovito delajo. Mnogim našim ljudem se ni dostavilo glasovnic. Ko so jih zahtevali na magistratu, dejali so oni, da jih dode pri volivni komisiji. Pred volivnim lokalom v »Mestnem Domu« pa stoji policija, ki ne pusti volivcev po legitimacije. Liberalna agitatorja Rohrman (tvrdka Pakič) in v soboto obsojeni Trošt Karol imata polne roke legitimacij in uradnih glasovnic. Splošno pozornost je vzbudilo, da je socialnodemokratski kandidat Železnikar povedal dr. Tavčarju na ves glas celo vrsto dejstev o nedoslednosti narodno napredne stranke in o lažnosti »Naroda«.

Dr. Tavčar je vsa predbacivanja moral pogoltniti, ker je Železnikar govoril samo resnico. Bivši soc. demokratiški kandidat Hribar v Vodmatu danes agitira za »Narodovce«. Železnikar je takemu poštenjaku dejal v obraz, da je bil rudeč le radi tega, da so soc. demokrati pili pri njem. Imena narodnonaprednih trgovcev, ki so danes šli v boj za Tavčarja, razpošljemo po deželi. Do 1. ure popoldne je bilo 1000 glasov. Nadaljuje se volitev od 3. do 6. ure. Mej pavzo bodo »Narodovci«, ki imajo ves aparat v rokah, poslali v boj vsa svoja »poštena sredstva«. Tavčar in Kunčič sta na volišču večkrat — skupaj stala. Kunčič je menda v zavesti, da bi vsi »Narodovci« tudi njega volili, ako bi ga priporočal dr. Tavčar.

Pyrrhove zmage. Mesta in trgi so bili doslej liberalne trdnjave. Računali so na velikansko večino. A izid je pokazal, da so te trdnjave se silno omajale. Komaj z najhujšim terorizmom in le zato, ker je mnogo naših somišljenikov ostalo doma, sta z minimalnimi večinami prilezla kot izvoljena poslanca na dan liberalna kandidata. P l a n t a n na Dolenjskem ima le 30 glasov večine, na Notranjskem in Gorenjskem, kjer so vedno liberalci pisali, da imajo nemejeno gospodstvo, je zmagal Ferjančič le s 43 glasovi. Tako majhna je nadoblast liberalcev v mestih! O liberalnih trdnjavah ni več govora, le o skromnih večinah. P o n a v l j a m o dr. Tavčarju včeraj izraženo sožalje. Mi smo napredovali povsod, liberalci pa tako nazadovali, da so komaj obdržali še svoje postojanke. Ogromna večina celega naroda je protiliberalna.

Meščanski klub ima, kakor navadno, danes zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih v Katoliškem domu svoj zabavni večer in vabi k obilni udeležbi vse p. n. društvenike.

Imenovan je narednik 97. pešpolka Jan. Demšar davčnim pristavom in prideljen davkarji v Litiji.

Zabavnega večera na čast došlim društvenikom »Slovenske šolske Matice«, ki ga je priredilo »Ljubljansko učiteljsko društvo« dne 28. grudnia t. l. v mali dvorani »Narodnega doma«, se je udeležilo do 250 oseb, in to ravnateljev in profesorjev srednjih šol in učiteljskih, okrajnih šol, nadzornikov, učiteljev in učiteljic ljudskih šol in drugega občinstva. Društveni predsednik, g. nadučitelj Fr. Gabršek v navdušenih besedah pozdravlja udeležnike, razloži namen »Šolske Matice« in izraža veselje, da so si segli v roke srednje- in ljudsko-šolski učitelji v skupno delo na polju vzgoje in pouka. Izmed mnogobrojnih gostov pozdravlja posebej preb. g. ljubljanskega župana Iv. Hribarja. Nato je predaval g. primarij dr. V. Gregorič »o zdravem stanovanju« in podajal navodila, kako si ohranimo zdravje, skrbeč za dober zrak, pravo ventilacijo, snago, kurjavo in razsvetljavo. Za svoj trud je žel občno pohvalo in zahvalo. Gospa Danilova, g. Danilo in g. Žužek so s svojimi ženskimi in moškimi karakterji in komičnimi prizori vzbudili občno

priznanje njih umetniške izvežbanosti. Vmes pa je g. R. Vrabl, katerega je na glasovirju prav spretno spremljal g. Svetek, s svojim svežim glasom in s popolnim vpehom naslajal zbrano občinstvo z več pevskimi točkami in tako pripomogel da je bil ta učiteljski večer eden najzanimivejših.

Javno predavanje v »Kat. domu«. Sinoči je govoril g. dr. Gruden o tem, kaj nam je prineslo 19. stoletje. Med drugim je opisal posebno prevrat, ki so ga napravile tovarne, železnice in elektrika. Razložil je razvoj liberalnih in socialnih nazorov. Primerjal je šolstvo sedanjega časa z onim pred sto leti itd. Navzoči so poslušali govornika z velikim zanimanjem. — Prihodnjo sredo 9. t. m. bo predaval g. dr. Matija Prelesnik o verskem gibanju med Slovenci v 16. stoletju.

Ustavljena preiskava. »Narod« je mnogo pisal, da bo gospod Kregar zaprt, ker se je baje na kazniv način obnašal pri agitaciji. To se je sanjalo znanemu Pepetu in Malovrhu, katera sta si že predstavljala gospoda Kregarja v železju in pri ričetu. Poroča se nam sedaj, da je preiskava ustavljena in da je blamaža na »Narodovi« strani. Na gospodu Kregarju se ni našlo niti pičice krivde. »Narod« je tudi poročal, da bo zaprt gospod Štefe, ker je baje jeden glas kupil za 3 gld. Tistega volivca, ki je bil tako sijajno podkupljen, pa menda ni, ker vsa »separirja« se je razpršila v nič.

Premije za pogozdovanje je priznalo gozdarsko društvo za leto 1900 in sicer: priznalne diplome K. Jelovšek z Verda, Jos. Taučar iz Št. Jerneja, Fr. Torkar iz Št. Petra na Krasu, Jan. Lackner iz Zg. Morclja, Mat. Eisenzopf v Stari Loki in J. Brodgesell; zlate premije: Jos. Barle iz Cerkelj 40 K, Jos. Simončič iz Mihovega 20 K, Fran. Mustar iz Kompolja 20 K, Jan. Grandovec iz Kompolja 40 K in Fr. Kemperle iz Županjih njiv 20 K.

Uboj. Dne 27. m. m. je 16letni Franc Marn v Bistrici pri Št. Rupertu z nožem v vrat zabodel 21letnega Antona Žagarja, ki je takoj drugi dan umrl.

Zaznamek. Dne 2. januarja 1901. l. izžrebanih obveznic 4% posojila kranjskega, katerih glavinski zneski se bodo dné 1. julija 1901. l. v imenski vrednosti izplačali. a 200 K št. 758, 957, 1005, 1606, 1760, 1800, 1874, 2043, 2142, 2225, 2351, 2539, 2554, 2964; a 2000 K št. 79, 91, 134, 183, 235, 302, 452, 458, 679, 722, 732, 766, 785, 814, 832, 843, 916, 919, 1000, 1051, 1129, 1192, 1249, 1288, 1318, 1366, 1394, 1518, 1523, 1551, 1563, 1876, 1955, 1993, 2114, 2193; a 10.000 K št. 23, 71; a 20.000 K št. 7, 87.

Žrebanje srečk 2. januarja: Avstr. rud. križ: 70.000 K vrsta 5491 številka 5., 2000 K vrsta 2316 št. 6. — Kred. srečke: 300.000 K vrsta 3968 št. 37; 60.000 K vrsta 1482 št. 9; 30.000 K vrsta 1087 št. 38. Po 10.000 K vrsti, oziroma štev.: 1114 - 84 in 1125 - 42. — Don. uravn. srečke: 140.000 K št. 33.093, 50.000 K št. 192.175, 20.000 K št. 117.221, 10.000 K št. 119.168.

Meteor mesečni pregled. Minoli mesec gruden je bil meglen in vlažen, toda povsem mil, miren, brez posebne padavine. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: ob 7. uri zjutraj — 1-8°, ob dveh popoldne 1-5°, ob devetih zvečer — 0-2°; tedaj znaša srednja zračna temperatura tega meseca — 0-2°, za 1-3° nad normalom. Opazovanja na tlakomeru dajo 738-4 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 2-4 mm nad normalom. — Pet dni bilo je deževnih, padlo je pa 44-7 mm dežja, zadnjega grudna tudi malo snega vmes. — Med vetrovi je prevladoval jugozahodni, vendar je bilo ozračje celi mesec izvanredno mirno, zavoljo tega toliko meglenih dni, namreč 20. — Letni pregled. Iz opazovanj celega minulega leta dobimo 10-1° kot srednjo zračno temperaturo, 734-86 mm kot srednji zračni tlak; padavine je bilo vsega skupaj 1670-5 mm.

Nova izdaja indeksa je izšla, ki našteva na 278 straneh naslove knjig, katerih se imajo katoličani izogibati zaradi njih protiverskega značaja.

Prebivalstvo Ogerske. Ogerski statistični urad šteje na Ogerskem koncem minulega leta 19.320.000 prebivalcev, in sicer

na Ogerskem 16.900.000, na Hrvatskem 2.420.000. Od 1. 1890 se je prebivalstvo pomnožilo za 1.884.000.

S Poljskega. Tiskarska pravda se je vršila 29. min. mes. pred deželnim kazenskim sodiščem v Krakovu. Zatoženca sta bila gg. Zygmunt Mikolajski in Witold Keszutski, urednika in lastnika časopisa »Mieszczanin« (Meščan), kateri več ne izhaja. Meseca avgusta min. leta je vlada ustavila list »Mieszczanin«, zatoženca sta pa izdala v kljub temu list z naslovom »Jednodniówka mieszczańska« (Meščanska enodnevica), in vlada je smatrala ta list kot nadaljno število »Mieszczanina«. Zatoženca sta bila obsojena na 30 K globe ozi. 3 dni zapora. — Zdravniški štrajk. Sekundarji in praktikantje bolnišnice sv. Lazarja v Krakovu so sklenili, da začno štrajk zaradi tega, ker deželni odbor ni ugodil njih prošnjam. Štrajk bi se bil imel začeti s 1. jan. Bilo je dogovorjeno, da se na Novega leta dan noben sekundarji in praktikant ne pokaže v bolnišnico. O tem sklepu so zdravniki uradno obvestili vodstvo bolnišnice. Vodstvo je takoj napovedalo sejo za 30. dec. in je povabilo k njej vodje vseh oddelkov. Tu so primariji sklenili, da odpošljejo deželnemu odboru brzojavko, naj se ugoti prošnjam štrajkujočih. Deželni maršal je odgovoril, da sicer ne more posegati v pravice deželnega zbora, in samovlastno ugoditi prošncem, pač pa je trdno uverjen, da se bo potem dežel. zbora popolnoma ugodilo željam štrajkujočih. Na Novega leta dan so se sekundarji in pomožni zdravniki zbrali. Vodstvo bolnišnice jim je sporočilo odgovor dež. maršala; nato so štrajkujoči sklenili, da bodo po sklepu prve seje dež. zbora čakali 8 dni. Ako se dotlej ne izpolnijo obljube dež. maršala, začno štrajk. Včeraj ob 3. popol. so prejeli zdravniki bolnišnice sv. Lazarja brzojavko iz Levova, da so tudi v ondotni bolnišnici pomožni zdravniki sklenili štrajkati.

Zavod za razpečavanje sadja so ustanovili v Kremsu in sadjerejci so tje naznanili, da imajo na prodaj 244.150 kg. jabolok, 231.360 kg. hrušk, 115.150 kg. marelic, 38.400 kg. breskev, 117.150 kg. češpelj, 19.050 kg. jagod in 13.370 kg. družega sadja, skupno 757.570 kg. V zavodu se je naročilo: 1.704.360 kg. jabolok, 302.530 kg. hrušk, 109.972 kg. marelic, 186.958 češpelj, 29.205 kg. breskev, 76.635 kg. jagod in 75.125 kg. družega sadja, skupno 2.483.885 kg. Zavod je sadjerejem koristil prav dobro, naročniki in prodajalci si ga močno hvalijo, le pri naših Tavčarjih bi ne obstal.

Gutenberg je kutnogorski rojak. L. 1810. je izdal češki pisatelj Vinařický, župnik v Kovani, spis »Jan Gutenberg, v Kutni Gori rojen 1412., bakařar svobodne vede na praškem vseučilišču, promoviran 18. listop. 1445., iznajditelj tiskarstva l. 1450.« V tem spisu se ne taji nemški rod Gutenbergov; dokazuje se, da so Gutenbergovi stariši v času nemirov bežali iz Moguncije na Češko, da je prvi tiskar na Češkem v Kutni Gori (Kuttenberg) rojen in 18. listop. 1445. v Pragi promoviran pod latinskim priimkom: »Joannes de Montibus Cutnis«.

Vladarji sveta. Na zemlji je sedaj 77 vladajočih suverenov, in sicer: 1 papež, 2 kraljici, 6 cesarjev, 15 kraljev, 11 vojvod, 5 sultanov, 5 knezov, 22 predsednikov, 5 kranov, 2 emira, 1 khedive, 1 šah, 1 bej, 1 mikado, 1 maharajah in 1 radja. Najstarejši izmed teh vladarjev je papež, najmlajša pa je Vilhelmina, kraljica nizozemska, rojena leta 1880.

Indijani se množe. Po ljudskem štetju leta 1860 je bilo v Severni Ameriki 264.000 Indijanov, po zadnjem štetju pa 331.000. Dejstva kažejo, da se množe oni rodovi, ki so se poprijeli omike, dočim drugi propadajo.

Celo ime. Kako se glasi vaše celo ime? je vprašal pruski kralj Friderik II. novega portugalskega odposlanca generala Zarembo. Celo moje ime je: Zirizarikorumbarizizarembo. Tako se se hudič ne imenuje, dé kralj. Vsaj tudi ni našega rodu, odgovori smelo in resno dovtipni odposlanec.

Društva. (Družbisv. Cirila in Metoda) so za oprostitev novoletnih voščil darovali

pri Pivski podružnici v Št. Petru na Krasu p. n. gg. in sicer po 5 K 10 vin. l. Korošic, 4 K: I. Zupan, Fr. Karis, 3 K rodbina Spilar, 2 K Avčin st., Avčin ml., Zelezny, Prijatelj, Susteršič, Lavrenčič, Jaka, Pavlič, Torkar, Novak, Križaj, Stroj; 1 K Šabec, Vidic, Zentrich, Mihelčič, Zelinka, Sajovic, Stefin, Mančev, Horvat, Javoršek, Medica, Bernik, Kalan, Neimenovan; 40 vin. Neimenovan.

(Kmetijsko društvo v Selcih) bode imelo dne 6. prosinca popoldan bo 3. uri občni zbor v prostorih na Fertici v Selcih z navadnim vsopredom. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

(Mestna hranilnica v Radovljici). V mesecu decembru 1900 je 165 strank vložilo 62971 K 71 h, 101 strank dvignila 47215 K 97 h, 32 strankam se je izplačalo posojil 29710 K. Denarni promet 245624 K 24 h.

(Občni zbor »Slovenske šolske Matice« v Ljubljani.) Dne 29. t. m. je bil v »Mestnem domu« prvi občni zbor »Slovenske šolske Matice«, ki se ga je udeležilo kakih 150 ravnateljev in profesorjev srednjih šol in učiteljskih, okrajnih šolskih nadzornikov, učiteljev in učiteljic meščanskih in ljudskih šol, in to duhovskega in posvetnega stanu. Ob otvoritvi pozove začasni predsednik g. ravnatelj H. Schreiner zborovalce, da zakličejo Nj. Veličanstvu prevetlemu cesarju trikratno »slava«, čemur se zbor navdušeno odzove. Po pozdravu g. župana ljubljanskega Iv. Hribarja razloži g. predsednik pomen »Šolske Matice« z izbranimi besedami, razvijajoč smoter pedagogike in njena sredstva. Posebno važno za razvoj našega šolskega slovstva je vresničeno združenje srednje- in ljudsko-šolskih učiteljev. Ker novo društvo ni politično, ampak združuje vse vzgojevalne faktorje tega ali onega zasebnega prepričanja, zato mu je obstanek zagotovljen, in zato društvenike tem srčneje pozdravlja. G. župan Iv. Hribar izraža v daljšem in vrljopremišljenem govoru svoje veselje nad ustanovitvijo »Šolske Matice« kot izbornu kulturnega društva, ki mu pripada poleg narodno-gospodarstvenih društev eno najimnitnejših mest na kulturnem polju. Zato pozdravlja to društvo v imenu mesta, mestnega, šolskega in občinskega sveta in v svojem imenu. Veseli ga, da bode središče vsemu pedagogično-slovstvenemu delovanju v Ljubljani in da stoji na čelu društva spretna pedagogična moč. Tajnik g. nadučitelj Fr. Gabršek predita dole brzojavke in poroča o delovanju začasnega odbora. Do sedaj se je bavilo z izdavanjem pedagogičnih knjig »Pedagogičsko društvo« v Krskem, ustanovljeno l. 1886. To društvo se je nameravalo l. 1896. premestiti v Ljubljano. Ker se to ni moglo zgoditi, sklenilo se je l. 1899., da se ustanovi novo društvo z imenom »Šolska Matica«. Dotični odbor je sklical o božičnih počitnicah lanskega leta osnovni zbor v Ljubljano, ki je sprejel predložena pravila. »Šolska Matica« namerava izdajati »Pedagogični letopis«, ukošlovje, specialno metodiko vseh učnih predmetov, knjigo realij, komentar k čitankam, vzgojeslovje, dušeslovje, logiko, zgodovino pedagogike, učne knjige itd. Prirejati hoče pedagogična predavanja po raznih krajih. D-la bode obilo, pisatelji se bodo našli in so deloma že zagotovljeni. Ker tudi na višjem mestu z veseljem pozdravljajo naše kulturno delo, nam bode delo olajšano. »Šolska Matica« šteje že blizu 600 rednih in ustanovnih članov; upati pa je, da naraste to število s pomočjo vrlih poverjenikov skoro na 1000, zlasti ker se bodo v kratkem poverjeništvu pomnožila. Blagajnik g. ravnatelj Andr. Senekovič poroča o dosedanjih denarnih upravi. Iz njegovega poročila je razvideti, da je plačalo v teku enega meseca 459 rednih in ustanovnih članov 2036 K udnine, in to učiteljev in učiteljic srednjih šol, učiteljskih in ljudskih šol, duhovniških in posvetnih, okrajnih in krajnih šol, svetov, ljudskih šol in nadučiteljev, a večina poverjenikov še ni vpslala prispevkov. Največ društvnikov se bode nabralo za časa okrajnih učiteljskih konferenc. V odbor, ki se je takoj konstituiral, so bili za prihodnje trilete per acclamationem izvoljeni: predsednikom gospod učiteljski ravnatelj H. Schreiner; kot odborniki, in sicer za Kranjsko: g. učiteljski ravnatelj Fr. Hubad podpredsednikom, gosp. nadučitelj Fr. Gabršek tajnikom, g. gimnazijski ravnatelj Andr. Senekovič blagajnikom, gospod učitelj Jak. Dimnik, knjižničarjem; za Stajersko: g. učiteljski profesor in okr. šolski nadzornik g. dr. Janko Bezjak in gosp. nadučitelj Vekoslav Strmšek; za Primorsko in Koroško: g. učiteljski profesor Viktor Bežek in gosp. okrajni šolski nadzornik Fr. Finžgar. Namestniki: za Kranjsko gospod okrajni šolski nadzornik Andr. Žumer, za Stajersko g. nadučitelj Jos. Mešiček, za Primorsko in Koroško g. učiteljski profesor Jos. Apih. Urednikom društvenih objav je bil izvoljen gosp. okrajni šolski nadzornik prof. Fr. Levac. Presojevalci računov so: gosp. gimnazijski profesor dr. Ivan Svetina, g. učiteljski profesor Ivan Macher in g. učitelj Ivan

Krulac. — Na podlagi dotičnega tajnikovega poročila so se določile nagrade za književna dela po 40 do 48 K od tiskovne pole za izvirna in po 32 K za prevedena dela. Na podlagi poročila gospoda blagajnika se določi proračun za naslednja tri leta in sklene izdati za leto 1901 „Pedagogični letopis“ in I. del knjige za realije, namreč „Zgodovino“. Nadalje se posvetuje in sklepa o raznih nasvetih in željah odbora in društvenikov glede poslovnika in izdavanja društvenih knjig. Slednjič sklene gospod predsednik zborovanje s prošnjo, naj p. n. društveniki zaupajo novemu odboru, ki se hoče z vsemi močmi potruditi, da uresniči dano in prevzeto nalogo. — Dopoludne istega dne je gospod ravnatelj Andr. Senekovič priredil v fizikalni sobani I. državne gimnazije električne demonstracije s primernim razlaganjem, ki so bile jako poučne in katerim je sledilo mnogobrojno zbrano učitelstvo z velikim zanimanjem. — Po občnem zboru je isti gospod v mestni elektrarni razjasnjeval električne naprave in tudi pri tem žel od poslušalstva zasluženo priznanje in zahvalo. — Večerni koncert mešč. godbe je privabil v restavracijske prostore Narodnega doma mnogo društvenikov in šolskih prijateljev. Tudi nedeljske gledališke predstave na čast „Šolske Matice“ se je udeležilo dokaj Matičarjev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje, 3. januvarija. Žičkar je izvoljen: dobil je 396 glasov, Hribar 140, Čobal 54.

Gorica, 3. jan. Gregorčič 145, Tuma 141, Finetti 122; ožja volitev Gregorčič Tuma.

Lino, 3. jan. V peti kuriji je zmagal kandidat katoliške ljudske stranke.

Praga, 3. jan. Socijalni demokratje so izgubili pet mandatov, med temi Praga-Smichov, Plzenj in Litomeřice. Namesto njih so izvoljeni: Trije nemško-radikalni Wolfianci in dva pristaša češkonarodne delavske stranke.

Brno, 3. jan. V peti skupini je bil izvoljen dr. Stojan, ki je bil združen s slovenskimi poslanci v slovanski-kršč. narodni zvezi.

Haag, 3. jan. Predsednik Krüger je obolel in mora ostati v postelji.

London, 3. januvarija. Iz Kapstadta se poroča, da Buri neprenehoma napredujejo. Holandci se nagibajo vedno očitneje na njihovo stran.

London, 3. jan. (C. B.) „Daily Mail“ poroča iz Kapstadta: Buri so zopet zasedli Jagersfontein.

Kapstadt, 3. januvarija. Buri so dospeli do Roodehoogte. V Middelburg je dospela pomoč angleški posadki.

London, 3. januv. „Daily Mail“ poroča iz Kapstadta, da je udrlo dose-daj 5000 Burov v kapsko kolonijo.

London, 3. januvarija. (C. B.) Kitchener brzojavlja iz Pretorije: Buri so poskušali polastiti se Betlehema, a so se morali umakniti proti Lindleyu. Williams je prisilil Bure pri Middelburgu, da so se morali spustiti v boj. Izid neznan.

London, 2. januvarija. Poroča se o pogodbi mej Rusi in Kitajci. Pri tej pogodbi prevzamejo Rusi protektorat čez najvažnejše pokrajine v Mandžuriji.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Newjork, 3. jan. Pri vojaški paradi v Pekinu na čast kraljici Viktoriji francosko vojaštvo ni bilo navzoče.

Kolonija, 3. jan. „Köln. Zeitg.“ poroča iz Pekina 1. t. m., da zapoveduje poseben cesarski ukaz Čingu in Li-Hung Čangu, naj naznanita zastopnikom vsprejem pogojev v skupni noti.

London, 3. jan. (C. B.) „Times“ javlja iz Pekina: Mej Rusijo in Kino se je sklenila pogodba, po kateri smejo Rusi zasesti pokrajino Fengtien v Mandžuriji.

Izid volitev v III. skupini.

Šuman — dr. Ferjančič

Volišče:	Dobil glasov:		
	Šuman Ferjančič Kopač		
Radovljica	20	52	2
Kranj	75	106	—
Postojna	18	136	2
Škofja Loka	58	25	—
Tržič	60	30	—
Vrhnika	71	78	—
Kamnik	80	84	—
Lož	13	29	1
Idrija	100	92	43
Skupaj	495	632	48

Ker sta bili v Škofji Loki oddani tudi 2 prazni glasovnici, je bilo oddanih vseh glasov 1177 in je nadpolovična večina 589. Torej je dr. Ferjančič izvoljen s 43 glasovi večine.

Dr. Elbert — Plantan.

Volišče	Dobil glasov	
	Dr. Elbert Plantan	
Črnomelj	25	65
Kočevje	125	3
Višnja Gora	1	9
Ribnica	51	48
Krško	7	48
Kostanjevica	9	27
Novo Mesto	77	99
Metlika	29	86

Dr. Elbert je dobil 324 glasov, Plantan 386, Šuklje 1. Oddanih glasov je bilo 711. Nadpolovična večina je 356, torej je Plantan izvoljen s 30 glasovi večine.

Umrli so:

V hiralnici:
1. januvarija Anton Korieki, ključarski pomočnik, 29 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 2. januvarija 1901		
Za 50 kilogramov.		
Pšenica za pomlad . K	7-89 do K	7-90
Rž za pomlad	7-81 » »	7-82
Turšica za maj junij /01	5-23 » »	5-24
Oves za pomlad	6-19 » »	6-20

Meteorologično poročilo.

Vešina nad morjem 306 2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.						
Las	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
2	9. uveč.	728.4	10.4	sl. vzh.	jasno	
3	7. ajut.	729.8	13.0	sl. svzh.	jasno	0.0
2	popol.	738.6	7.1	sr. jvzh.		

Srednja večerajšnja temperatura — 8.2 normale: — 2.7.

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko sveto zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
7 1

Napise in slikanje grbov
obrtnih in trgovskih znakov na steklo, les in
kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici
tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškans-
ke ulice. 228 18 11-7
Vnanja naročila proti povzetju.

Izurjena prodajalka,
ne preveč mlada, ki bi vodila filijalko najine
trgovine z mešanim blagom, **se vsprejme**
pri 6 3-1
Lebinger & Bergmann v Litiji.

V Šent-Vidu nad Ljubljano je na prodaj
enonadstropna hiša,
katera stoji tik državne ceste, blizo farne cerkve, in
ob začetku stavbšča za nameravane škofove zavode,
torej prav primerna za vsakovrstne obrte.
Več se poizvè ravno tam hiš. št. 7. (1111 6)

Otvoritev pekarije.
Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da bom odprl v petek dné 4. t. m.
vže znano
pekarijo na Rimski cesti št. 5
po domače
pri „Vitezu“ (Deutschenritter-ju).
Skrbel bom, da slav. občinstvo vsestransko zadovoljim z raznim finim ter vedno svežim
in okusnim **peclvom**.
Na zahtevanje pošiljal bom tudi vedno sveže pecivo **vsako uro na dom**.
Pekel se bode tudi **domači kruh** vsaki dan ob 7. in 9. uri jutraj.
Za obilni obisk moje pekarije se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.
Velepoštovanjem
Anton Smerke,
pekovski mojster.

3 2-1

Arhitekt Trumler
priporoča prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo
arhitektno pisarno na Starem trgu št. 30
v Plantz-evi hiši.
za sestavo načrtov za cerkve, vile, hiše itd. itd., za sestavo in preizkušnjo stroškov
in stavbnih računov, za sestavo stanovanjskih oprav in umetno-obrtnih predmetov,
kakor: pohištva, ograj, razsvetljevalnih predmetov itd., tako v modernem slogu kakor
tudi v drugih.
Atelije za umetniško izvršitev akvarelov, naročenih načrtov
izvršenih predmetov ali pokrajin po posnetkih v naravi ali
po fotografijah.
1129 10-3

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Živnostenská banka
na Dunaju, I, Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.		
Dné 3. januvarija.		
Skupni državni dolg v notah	98.45	
Skupni državni dolg v srebru	98.30	
Avstrijska zlata renta 4%	117.60	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98.25	
Ogerska zlata renta 4%	117.50	
Ogerska krona renta 4%, 200	92.75	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	169.4	
Kreditne delnice, 160 gl.	67.4	
London vista	240.10	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117.60	
Dné 2. januvarija.		
20 mark	23.50	
20 frankov (napoleonidor)	19.12	
Italijanski bankovci	90.70	
C. kr. cekini	11.37	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	178. —	
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	164.50	
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	198.50	
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.50	
Tisne srečke 4%, 100 gl.	140. —	
Dunavske vravnave srečke 5%	—	
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106. —	
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93.75	
Priporočne obveznice državne železnice	429. —	
„ „ južne železnice 3%	337. —	
„ „ južne železnice 5%	120. —	
„ „ dolenskih železnic 4%	99.50	
Kreditne srečke, 100 gl.	390. —	
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	350. —	
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	—	
Ogerskega „ „ 5	22. —	
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.50	
Rudolfove srečke, 10 gl.	59. —	
Salmove srečke, 40 gl.	179. —	
St. Genois srečke, 40 gl.	206. —	
Waldsteinove srečke, 20 gl.	—	
Ljubljanske srečke	—	
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	270. —	
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6270. —	
Akcije tržaškega Lloydja, 500	843. —	
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	111.25	
Splošna avstrijska stavbniška družba	147. —	
Montanska družba avstr. plan.	487.50	
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	445. —	
Papirnih rubljev 100	254. —	

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za gube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.